

УДК 81'367.3:81'37:[81'276.5]

АЛЛА ДЕДУХНО

(Полтава)

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТА СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМІСИВІВ (НА ПРИКЛАДІ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ ОБІЦЯНКИ, КЛЯТВИ, ПРИСЯГИ)

Ключові слова: мовленнєвий акт, перформатив, комісив, обіцянка, клятва, присяга.

Теорія мовленнєвих актів як відносно молода галузь лінгвопрагматики, підвалини якої закладали Дж. Остін, Дж. Сьорль, Г. Грайс, Б. Фрейзер, Д. Вундерліх, З. Вендлер, Т. Баллмер, В. Бренненштуль, Д. Франк, Д. Ліч, Р. Харніш, А. Вежбицька, Ю.Д. Апресян, Н.Д. Арутюнова, І.Б. Шатуновський, Н.І. Формановська, Г.Г. Почепцов та ін., має коло невирішених питань, зокрема тих, що стосуються поняття (і явища) перформативності. Уважається, що Дж. Остін – основоположник теорії мовленнєвих актів – увів його до філософського, а згодом і лінгвістичного вжитку, маючи на увазі ознаки дієслів, вимовляння яких прирівнюється до здійснення вчинку або дії (тобто акту), наприклад: *Оголошую війну. Закликаю до помсти.* Ідеться в таких випадках про дієслова мовлення (говоріння), вжиті у формі першої особи теперішнього часу недоконаного виду дійсного способу (*обіцяю, клянуся, присягаюся, вітаю, раджу, наказую* тощо) як предикати мовленнєвих актів.

Власне, комісивні мовленнєві акти є **об'єктом** розвідки, які поряд із вердиктивами, екзерситивами, бехабітивами, експозитивами були виділені в класифікації Дж. Остіна [3, с. 128]; **предметом** – функціональні та структурно-семантичні особливості таких різновидів комісивів, як обіцянка, клятва, присяга. Дослідження мовних індикаторів їхніх функцій є **завданням** роботи.

Комісиви як акти-зобов'язання досліджувалися багатьма вченими, але тільки побіжно в контексті класифікацій і отримали різні номінації: *комісиви* (Дж. Сьорль, Д. Вундерліх, А.А. Романов), *зобов'язання* (Б. Фрейзер), *промисиви* (Г.Г. Почепцов), *обіцянки* (Ю.Д. Апресян). В україністиці маємо статтю Л. Турик, яка слідом за Ю.Д. Апресяном назвала комісивні акти *обіцянками*. Усе це є свідченням того, що дослідження комісивів є не достатнім і, безперечно, **актуальним**.

Комісивами вважають мовленнєві акти, реалізація яких водночас є зобов'язанням здійснити якусь дію. За Дж. Остіном, до них уходять також декларації або заяви про наміри, які не є обіцянками, але виражають співучасть чи підтримку когось-небудь [2, с. 67]. Предикативну основу таких актів у «чистому» перформативному вигляді являють відмінювані форми

дієслів *обіцяю, клянуся* тощо. У групу перформативів-комісивів Ю.Д. Апресяна включено російські дієслова *обіцянки* (рос. *обещания*): *гарантировать, давать обет, давать обещание, давать (честное) слово, заверять, зарекаться, клясться, обещать (но не сулить), обязываться, присягать*, наприклад: *Обещаю <обязуюсь> помогать тебе во всем* [1, с. 200]. Класифікація Л. Турик нараховує дев'ять тематичних груп мовленнєвих актів української мови, де третя група – це *обіцянки*: *гарантувати, давати обітницю, давати обіцянку, давати чесне слово, завіряти, зарікатися, клястися, обіцяти (але не обіцятися), присягати, рідше заприсягатися, зобов'язуватися, ручатися, поручатися* [5, с. 322]. Узаввши за основу класифікацію перформативів Дж. Остіна, ми, природно, зацікавилися переліком цих дієслів і їхніми аналогами в українській мові, але водночас зважаємо на слушну думку Дж. Сьорля: «... неправильно зміщувати ілокутивні акти, які є реальністю мовленнєвого спілкування та не залежать від конкретної мови, й ілокутивні дієслова, які є лише відображенням цієї реальності в системі лексики конкретної мови» [4, с. 171]: *promise, vow, swear, determine, mean (to), propose (to), envisage, guarantee, dedicate (myself to), adopt, espouse, covenant, contract, (bind myself), intend, plan, engage, pledge myself, declare, champion, oppose, give my word, declare my intention, purpose, contemplate, bet, consent, agree, side with, embrace, favour*. Українськими відповідниками є такі: *обіцяю, запевняю, даю слово, даю обітницю, присягаюся, присвячую, проголошую, заявляю (урочисто), клянуся, заприсягаюся, ручаюся, гарантую (в значенні беру відповідальність), визначаю, встановлюю, вирішую, приймаю (рішення), припускаю, пропоную, освідчуюся, передбачаю, розглядаю, присвячую (себе), визнаю, підтримую, укладаю угоду (договір), маю намір, призначаю, планую, зобов'язуюся, заручаюся, оголошую, декларую (свою позицію), виборюю (свої права), протистою (певним діям), опираюся, маю намір, маю на меті, закладаюся, даю згоду, стаю на бік (приймаю чинсь пропозицію).*

Відомо, що мовленнєві акти, прирівнюючись до дії, не всі містять поверхневий перформатив, пор.: *Обіцяю, що зроблю це і Я зроблю це*. Експліцитне вживання комісивів характерне для офіційного мовлення (усної форми): *Оголошую вас чоловіком і дружиною; Присягаю на вірність батьківщині; Зобов'язуюся бути чесним; Погоджуюся з вашою думкою; Гарантую виконання роботи вчасно, для промов, особливо пафосних, пропагандистських: Обіцяю ..., Клянуся ..., Підтримую..., Заявляю..., Присягаю...* Вживання їх у письмовій формі спостерігаємо в текстах документів (*Планую ..., Гарантую ..., Зобов'язуюся ...*), подекуди в публіцистичних текстах, у рекламі (*Гарантуємо якість*), у художній літературі, зокрема в діалогах «*(Я [Єрмолай] обіцяю вам за п'ятиріччя по одному малоросові на душу населення, а тоді ми всі підіймемось на небувалу висоту)*» (Р. Іванчук).

Узагальнювальна семантика комісивів – це 'брати на себе зобов'язання': *обіцяти, клястися, присягатися, давати чесне слово; давати обітницю; зобов'язуватися*. Наприклад, словник лексему *обіцяти* подає так: 1. *Давати обіцянку кому-небудь; зобов'язуватися зробити щось, діяти певним чином. // Запевняти кого-небудь, що він одержить, матиме щось. 2. Подавати надії на що-небудь; провіщати що-небудь* [2, с. 805].

Словникові значення допомагають сформулювати й семантику комісивних мовленнєвих актів – 'передаю адресатові нематеріальний об'єкт

– слово, яке розглядається як запурука того, що сказане буде обов'язково виконане'.

Успішне здійснення мовленнєвих актів обіцянки забезпечується пресупозиційними умовами успішності, дотримання яких приведе до бажаного результату. Окреслимо найголовніші з них:

а) мовець певний того, що може здійснити бажану для співрозмовника дію;

б) він щирий у своїй готовності пов'язати себе зобов'язанням;

в) він переконаний, що його майбутня дія буде корисною для адресата;

г) адресат хоче, щоб адресант виконав обіцяну дію;

д) обидва знають, що недотримання обіцянки засуджується;

е) при невиконанні умов адресат має право вдатися до запобіжних заходів: нагадати, вимагати, притягнути до відповідальності тощо.

А. Вежбицька сформулювала вагомість довіри в тлумаченні дієслова «обіцяти» так: «Я знаю, що, якщо я не виконаю Р, люди не довіряться, коли я буду говорити, що зроблю щось» [7, с. 205].

Локутивна мета комісивних мовленнєвих актів реалізується в перформативних висловлюваннях, які забезпечуються такими синтаксичними структурами:

1. Повний мовленнєвий акт *обіцянки* має пропозиційну структуру складнопідрядного речення, головна частина якого містить предикат із семантикою обіцянки, а підрядна з'ясувальна частина є інформативною неперформативною частиною, що маніфестує саму обіцянку: 'Я/Ми обіцяю (-ємо), що зроблю (-имо) Р' (*Я обіцяю, що підготую звіт на завтра; Я обіцяю, що розв'яжу цю задачу*). Модусну головну частину речення формує предикат *обіцяю*, диктумна частина (власне обіцянка) – підрядне з'ясувальне речення зі сполучником *що*. Цікавим є співвідношення часових планів таких структур: сказане в головній частині речення стосується плану сучасного (теперішнього часу), у підрядній – майбутнього часу.

2. Повна структура може набувати в реальному мовленні різних модифікацій. Так, в усному неофіційному спілкуванні обіцянка має форму безсполучникового речення: *Обіцяю: зроблю до вечора / Зроблю до вечора – обіцяю*. Залежно від «гри» модусу і диктуму, тобто від того, що хоче підкреслити мовець (власне обіцянку чи акт обіцянки), частини безсполучникового речення можуть мінятися місцями.

3. Модусна і диктумна пропозиційні структури об'єднані в межах простого речення, тоді підрядна частина зазнає номіналізації і перетворюється в додаток-інфінітив: *Я обіцяю діяти за планом, де часовий план власне обіцянки дещо розмитий завдяки формі інфінітива, який не репрезентує категорії часу*. Маркованою в таких реченнях є форма інфінітива ще й тому, що доконана його форма в прагматичному плані є більш ефективною, ніж недоконана, пор.: *Я обіцяю робити це і Я обіцяю зробити*. Щоправда, коли в майбутньому вимагається тривала дія, то категорія виду перестає бути маркованою, пор.: *Я обіцяю запам'ятати цю подію і Я обіцяю пам'ятати цю подію*.

4. Номіналізація підрядного речення має форму іменника: *Я обіцяю тобі подарунок ← Я обіцяю зробити тобі подарунок ← Я обіцяю, що зроблю тобі подарунок*.

5. Часто перформативна частина обіцянки елімінується, й обіцянка постає тільки у формі інформативного висловлювання: *Зроблю тобі подарунок*. План майбутнього таких речень підкреслюється майбутнім часом дієслів або словами-темпоративами: *завтра, на день народження, до Нового року тощо*.

6. Акти-обіцянки (у формі складного чи простого речення) можуть уходити в інші реченнєві структури як її компоненти. Так, у реченні «*Перекажи його милості, що я Сагайдачного знаю лично і обіцяю доставити його живого*» (А. Чайковський) обіцянка має форму однієї з підрядних частин складного речення з двома підрядними. Головна ж частина є проханням про послугу. У цьому висловлюванні обіцянка передається не адресатові, а третій особі, тому важливий лише сам акт обіцянки, соціальних наслідків від цієї особи не передбачено. Крім того, обіцянка «затінена» інформаційним першим підрядним реченням «*я Сагайдачного знаю лично*».

Мовленнєві акти обіцянки, як перформативи, категорію мовця репрезентують формами першої особи однини і множини. Форма першої особи множини характерна для політичного і професійного дискурсу та вживається, якщо мовець виражає думку якоїсь спільноти, наприклад, політичної партії, будучи вповноваженою особою здійснити акт обіцянки: *Обіцяємо краще життя. Обіцяємо побудувати нову країну*. Часто в таких висловлюваннях особа мовця (за винятком граматичної особи дієслова *обіцяємо*) взагалі не представлена. Таке формулювання актів обіцянки в політичному дискурсі є надто аморфним і за умови нещирості може вважатися популістським та розрахованим на довірливість широких мас. Якщо мовець бажає, щоб його словам повірили, він усілякими способами намагається підкреслити власну особу, наприклад: «*Ми, старі кадрові робітники, бажаємо вам великих успіхів у роботі і обіцяємо найближчим часом виготувати у своїй майстерні для вас два плуги, два культиватори...*» (М. Стельмах).

Ефективне спілкування передбачає обов'язки як мовця, так і адресата. Так, умовою виконання обіцянки може бути інша обіцянка або вимога до адресата виконати якусь дію: *Обіцяю купити енциклопедію, але пообіцяй виконати нашу домовленість*. – *Обіцяю; Обіцяю купити тобі м'яч, якщо будеш гарно вчитися*. – *Буду гарно вчитися*. Це складні речення, в першій частині яких модус і диктум об'єднані; підрядна диктумна частина є номіналізованим додатком, а друга частина репрезентує умову, виконання якої є запорукою дотримання обіцянки.

Обіцянка може висловлюватися у формі, яка є певним відхиленням від перформативного канону (це так звані нестандартні перформативи): *даю слово, даю чесне слово, даю обітницю*, які вже своїм аналітизмом децю посилюють прагматичну силу і, крім того, дозволяють вводити конкретизатори-інтенсифікатори, наприклад: «*Матушко ігумене, даю вам козацьке слово – підкинемо вам пороху і гармат ...*» (М. Вінграновський). Сила обіцянки зміцнюється не тільки за рахунок повноважень козака, а сама лексема *слово* може мати при собі конкретизатори, у цьому випадку *козацьке слово*. Слово козака вважалося надійним і переконливим, тому воно виконує тут функцію ще й интенсифікатора – запоруки того, що обіцянки буде дотримано. Таким чином, семантика висловлювань з перформативом *обіцяю* (Давати

обіцянку кому-небудь [2, с. 805]) і *даю слово* (Обіцяти що-небудь комусь [2, с. 271]), хоч традиційно і вважається однаковою, але з погляду прагматики ці висловлювання дещо різняться залежно від того, які конкретизатори й інтенсифікатори поєднуються з ними і, насамперед, кому належать слова обіцянки, бо чим вищий статус, тим більший осуд і навіть санкції.

Щоб засвідчити правдивість і щирість намірів, збільшити прагматичну силу, перформативи поширюються конкретизаторами та інтенсифікаторами. Так, це можуть бути лексеми, семантика яких указує на соціальну позицію (чи роль) мовця: (*даю слово*) керівника, офіцера, учителя, друга, честі тощо, якісні ознаки слова: (*даю слово*) *чесне, тверде, шляхетне, козацьке, урочисто* (обіцяю): «Урочисто обіцяю дотримуватися звичаїв парубочої громади» (В. Рубан). Семантика поширювачів значно залежить від параметричних ознак ситуації: «Уявіть, дорогий полковнику, смерди вимагають від мене чесного слова, що я дотримуюсь умов. Даю їм **шляхетне слово**» (В. Чемерис).

Вираз *даю обітницю* є дещо застарілим і вживається в урочистих ситуаціях, на що вказує і словник, де *обітниця* – це урочиста обіцянка, зобов'язання, клятва [2, с. 805]: «**Даю обітницю**, аще приведеш до мене Ярополка, честь тобі воздам велику, приязнь буде між нами» (С. Скляренко). Варто зазначити, що значення слова *обітниця* близьке до значення слова *клятва*, тому мовленнєві акти, де вживаються ці вирази, можуть мати вже дещо інші умови успішності, бо клятися і давати обітницю можна не тільки на користь свого співрозмовника: *Клянуся, що вже ніколи сюди не повернуся*.

Отже, комунікативна функція обіцянки найповніше експлікується перформативним дієсловом *обіцяю* у формі першої особи теперішнього часу недоконаного виду дійсного способу, а мовленнєвий акт уважатиметься виконаним при дотриманні зазначених вище умов успішності.

Мовленнєвий акт обіцянки можна вважати родовим стосовно видових – клятви та присяги, які семантично дещо різняться. Підтверджують це словникові тлумачення: **клястися** – те саме, що присягатися [2, с. 548], **присягатися** – 1. Твердо обіцяти кому-небудь здійснити щось, підкріплюючи обіцянку якою-небудь клятвою, клястися [2, с. 1134]. Варто зазначити, що ці перформативи можуть засвідчувати й істинність сказаного, але в такому значенні вони не є синонімічними перформативу *обіцяю*, пор.: *Клянуся, що зроблю це для тебе*. – *Клянуся, що це істинна правда*.

Різну семантику цих дієслів репрезентують реченнєві модифікації. Якщо складнопідрядні речення з *клянуся* у значенні 'обіцяю' можна трансформувати в просте речення: *Клянуся, що зроблю це для тебе* ← *Клянуся зробити це*, то *Клянуся, що це істинна правда* такої трансформації не допускає, хіба що елімінацію окремих компонентів, наприклад «*Клянуся, що комуніст*» (М. Хвильовий) ← *Клянуся, що я є комуніст*. Клятви у формі безсполучникового складного речення стилістично більш марковані, у них запрограмовано сильніший вплив і на мовця, і на слухача, бо усному мовленню здебільшого складнопідрядні речення не характерні: «*Клянуся: більше довіку так не гра-тиму*» (Б. Левін). Інтенсифікаторами при таких лексемах є прислівники на зразок *довіку, навіки* (у сполученні з *обіцяю навіки, довіку* відчувається певна гіперболізація обіцянки, натомість у виразі *обіцяю завжди* вона відсутня) або

конкретизатори інтенсифікуючої природи на зразок *клянуся ким (матір'ю, батьком, дітьми, Богом (перед Богом), Святою Матір'ю, Богородицею, праведним хрестом, Богом і Божою матір'ю, Землею, небом і Богом тощо (клянуться здебільшого тим, що є найсвятішим чи найціннішим для людини); останні стають начебто мимовільними свідками самого ритуалу клятви: «Клянусь Аполлоном-цілителем, Асклепием, Гігією та Панацеєю й усіма богами та богинями, беручи їх у свідки, виконувати чесно ... таку присягу: вважати того, хто навчив мене..., ділитися з ним ..., допомагати йому...» (клятва Гіппократа).*

Таким чином, суттєва різниця між уживанням перформативів *клянуся* й *обіцяю* полягає в емоційній напруженості самих мовленневих актів: *клянуся* включає сему емоційності, натомість в *обіцяю* вона може активізуватися лише факультативно, тому *клянуся* вживається з поширювачами, які мають значний прагматичний заряд: «*Перед людьми й Богом клянуся, що слово моє тверде, як камінь. Не попущу*» (У. Самчук); «*Клянуся Богородицею, ми ще зустрінемося з тобою, поповичу*» (Ю. Мушкетик) тощо.

Власне, мабуть, вислів *клянуся* Богом детермінував появу лексеми *божуся*, тлумачення якої таке: **божитися** – говорити «йї-богу» на підтвердження висловленого, присягатися Богом у тім, що сказане є правда [2, с. 91]. Як бачимо, ця лексема, незважаючи на її спорідненість з виразом *клянуся Богом*, має іншу семантику, бо не може вживатися в мовленневих актах *обіцянки*: **Божуся: ми ще зустрінемося*. Висловлювання, у яких присягаються вищими силами, набувають ритуального характеру.

Як і мовленневі акти *обіцянки*, висловлювання з перформативом *клянуся* функціонують у формі першої особи як однини, так і множини. Форма першої особи множини характерна для офіційного урочистого дискурсу, наприклад:

Клянemся ми всі, що за їх помстимо,
Всі ваші злочинства згадаем,
Яке надівали на край ви ярмо,
Як тяжко знущались над краєм...
Клянemся ми всі, що народ розкуем
Всі здійсним святі заповіти
І волею край свій, як сонцем, заллем,
Щоб міг він і другим зоріти.

(О. Олесь)

Перформатив *клянemся* в цьому контексті виступає як декларатив-зобов'язання, а поетична форма надає високої тональності. Загальновідомий прийом посилення ілюктивної сили за рахунок повтору у клятвах особливо актуальний.

Перформатив *клянуся* має певні паралелі і з перформативом *запевняю*. На думку І. Новак, при вживанні перформативів з ілюктивною функцією 'запевнення' необхідно враховувати фактор емоційності: більш офіційним є вживання перформатива *запевняю*, тоді як вибір дієслова *клянуся* базується на емоціях [6, с. 43], пор.: «... *запевняю вас, панове полковники, що обов'язково передам вашу думку*» (В. Малик) і «*Клянуся зберігати таємницю! Клянуся Богом і Божою матір'ю, що не пошлю до Всеволодовича*» (В. Малик). В українській мовній культурі *клянуться* переважно чимось святим, цінним

або закликають вищі сили у свідки своєї клятви: «**Клянуся розлученням і всіма клятвами** – нам не буде ніякої пощади, якщо ми попадемося» (Ю. Логвин); «**А вам клянуся праведним хрестом...**» (І. Кочерга). Фальшива ж клятва може призвести до Божої кари або ж до поганих наслідків у власному житті чи житті того, ким присягався.

Експліцитний перформатив-комісив *присягаюся* порівняно з *обіцяю* та *клянуся* найчастіше вживається, коли виникає необхідність показати важливість конкретної ситуації, певних обставин для адресанта: «*Присягаюся тобі, князю, що знайду всіх винуватців...*» (П. Загребельний). Як бачимо, це повна структура складнопідрядного речення, яка може мати такі ж модифікації, як і в обіцянках: 1) «*Присягаюся смертним часом – не полишу тебе ні в якій біді*» (Ю. Мушкетик) – безсполучникове речення, де перша частина – присяга, друга – власне обіцянка; 2) *Присягаюся заплатити заставу за тебе* (просте речення з інфінітивною номіналізацією).

Як і комісив *клянуся*, найчастіше висловлювання з *присягаюся* вживаються з інтенсифікаторами: «*Присягаюся і божусь, що нас хочуть занапастити! Нас зневажають!*» (І. Нечуй-Левицький); «*Божусь вам і присягаюся перед братською чудовною богородицею, що се все брехня*» (І. Нечуй-Левицький).

Іноді натрапляємо на вживання перформатива *заприсягаюся*, який виник, мабуть, із застарілого «заприсяга» (Заприсяга, *заст.* Присяга [2, с. 416]). Комісив *заприсягаюся*, як і *присягаюся*, і *клянуся*, може вживатися з метою маркування не тільки позитивних наслідків для адресата, а й негативних і мати ті самі структурні репрезентації, що й у реченнях з *обіцяю*, тобто вживатися в головній частині складнопідрядного речення чи бути частиною безсполучникового речення або поєднуватися з номіналізованою підрядною частиною, тобто власне *заприсягою*, наприклад: «*О, тепер же або жив не буду, або тебе доконаю! Землею, небом і богом заприсягаюся, що мав би згнись в острозі, а це тобі, Михайло, не пройде даремно*» (І. Карпенко-Карий); «*Катря піднесла свої руки до образу і вимовила твердо й виразно: Заприсягаюся помстити*» (М. Старицький).

Іноді перформатив елімінується, залишаючи замість себе конкретизатор чи інтенсифікатор, наприклад: *Бог мені свідитель [свідок] (обіцяю/клянуся /запевняю), що зроблю це*. Висловлювання *Бог мені свідок* уживається як задоволення в правдивості висловленого. Оскільки спонтанне мовлення неможливо обмежити жорсткими правилами, тому й висловлювання людей здатні виражати той самий смисл, але різними мовними засобами.

Отже, типовими комісивами є мовленнєві акти з дієсловами *обіцяю*, *клянуся*, *присягаюся* та їхніми поширювачами – конкретизаторами та інтенсифікаторами, які посилюють ілюктивну силу сказаного. Нами було визначено типову структуру комісивів та їхніх модифікацій, з'ясовано функціональні особливості. Побіжно описано функціонування комісивів у різних ситуаціях та з'ясовано вплив найближчого контексту на їхні значення. У перспективі вартими уваги є ознаки інших мовленнєвих актів, що входять до угрупування комісивів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Апресян Ю.Д.* Перформативы в грамматике и словаре / Ю.Д. Апресян // Интегральное описание языка и системная лексикография : избранные труды : статьи / Ю.Д. Апресян. – М. : Языки русской культуры, 1995. – Т. 2. – С. 199–217.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD). [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2009. – 1736 с. : іл.
3. *Остин Дж.* Слово как действие / Дж. Остин ; пер. с англ. // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1986. – Вып. 17 : Теория речевых актов. – С. 22–130.
4. *Серль Дж.* Классификация иллокутивных актов / Дж. Серль ; пер. с англ. // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1986. – Вып. 17 : Теория речевых актов. – С. 151–169.
5. *Турик Л.* Перформативні лексеми сучасної української мови / Л. Турик // Вісник Львів. ун-ту. – Серія філол., 2004. – Вип.34. – Ч.ІІ. – С. 319 – 325.
6. *Novak I.* Impli cytne performatywy w ięzyku rosyjskim i ich rola w konwersacji / Izabela Vowak. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2000. – 135 s.
7. *Wierzbicka A.* Two Russian Speech Act Verb / Anna Wierzbicka // Lexicography as a key to Conceptual and Cultural Analysis. Folia Slavica. Columbus, Ohio. – 1986. – Vol. 8. – № 1. – P. 205.

АЛЛА ДЕДУХНО

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ И СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ КОМИССИВОВ (НА ПРИМЕРЕ РЕЧЕВЫХ АКТОВ ОБЕЩАНИЯ, КЛЯТВЫ, ПРИСЯГИ)

В статье описаны комиссивы как разновидность речевых актов. Выделены языковые и речевые особенности, функциональный потенциал и определены дополнительные признаки, влияющие на их функции.

Ключевые слова: *речевой акт, перформатив, комиссив, обещание, клятва, присяга.*

ALLA DEDUKHNO

FUNCTIONAL AND STRUCTURAL-SEMANTIC PECULIARITIES OF COMMISSIVES (SPEECH ACTS OF PROMISE, OATH AND SWEAR)

The article deals with the commissives as the type of speech acts. Lingual and speech peculiarities and functional potential are marked out; additional factors which affect their functions are determined.

Key words: *speech act, performative, commissive, promise, oath, swear.*

Одержано 1.03.2011 р., рекомендовано до друку 25.05.2011 р.